

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 3

25 05 _____ 2026 р.

Голова Відбіркової комісії зі вступу
до аспірантури та докторантури

Дмитро ЯРИМБАШ

ПОГОДЖЕНО:

Відповідальний секретар Відбіркової
комісії

В. Буличова Вікторія БУЛИЧОВА

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ С7 «Журналістика»**

при прийомі на навчання для здобуття
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
на основі НРК7

Спеціальність: С7 «Журналістика»

Гарант освітньо-наукової програми:

Журналістика ВК Вікторія Ковпак

Запоріжжя – 2026

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит – це форма оцінювання в Запорізькому національному університеті (далі – ЗНУ), що передбачає визначення рівня підготовленості вступника щодо здобутих раніше компетентностей та результатів навчання, необхідних для опанування освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Метою проведення фахового іспиту зі спеціальності є перевірка рівня знань, умінь та інших фахових компетентностей вступника, що є достатніми для здобуття освітнього ступеня доктора філософії на основі НРК7 за спеціальністю С7 «Журналістика», освітньо-науковою програмою «Журналістика».

Фаховий іспит проводиться у формі комп'ютерного тестування із застосуванням технологій дистанційного навчання в системі електронного забезпечення навчання «Moodle» ЗНУ.

Тривалість фахового іспиту становить 60 хвилин.

Фаховий іспит проводиться в очному форматі в ЗНУ з обов'язковою відеофіксацією та подальшим оприлюдненням на офіційному вебсайті Приймальної комісії.

ІІ. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів фахового іспиту здійснюється автоматично системою електронного забезпечення навчання «Moodle» за шкалою від 0 до 200 балів.

Тестове завдання генерується індивідуально для кожного вступника і містить 50 запитань із вибором однієї правильної відповіді. Кожна правильна відповідь оцінюється в 4 бали. Неправильна відповідь або її відсутність оцінюється у 0 балів. Максимально можливий результат за іспит становить 200 балів.

Мінімальний пороговий бал, необхідний для допуску до участі в конкурсному відборі, становить 100 балів, що відповідає 25 правильним відповідям. Вступники, які набрали від 0 до 96 балів, отримують результат «незадовільно» та не допускаються до участі в конкурсному відборі на навчання.

Таблиця переведення тестових балів у шкалу 0-200 балів

Тестовий бал	Бал за шкалою 0–200	Тестовий бал	Бал за шкалою 0–200
1	4	26	104
2	8	27	108
3	12	28	112
4	16	29	116

5	20	30	120
6	24	31	124
7	28	32	128
8	32	33	132
9	36	34	136
10	40	35	140
11	44	36	144
12	48	37	148
13	52	38	152
14	56	39	156
15	60	40	160
16	64	41	164
17	68	42	168
18	72	43	172
19	76	44	176
20	80	45	180
21	84	46	184
22	88	47	188
23	92	48	192
24	96	49	196
25	100	50	200

Тестовий бал (0-50)	Підсумковий бал (0-200)	Рівень навчальних досягнень
45–50	180–200	Високий
35–44	140–176	Достатній
25–34	100–136	Базовий
0–24	0–96	Недостатній

Вступники, які отримали оцінку менше 100 балів, до участі в конкурсному відборі не допускаються.

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Блок 1. Теорія та методологія соціальних комунікацій

1. Сучасні концепції соціальних комунікацій у контексті постінформаційного суспільства.
2. Основні моделі масової комунікації: порівняльний аналіз лінійних та мережевих структур.
3. Методологія наукових досліджень у сфері соціальних комунікацій: теоретичні та емпіричні рівні.

4. Методи дослідження медіатексту: від кількісного підрахунку до якісного аналізу смислів.
5. Способи вивчення медіааудиторії: як і навіщо дослідники аналізують споживачів інформації.
6. Психологія впливу медіа та сприйняття інформації: механізми переконання, роль емоцій, феномени довіри та протидія маніпуляціям.
7. Комунікаційні бар'єри та шуми в цифрових каналах: технічні перешкоди, смислові викривлення («луна-камери») та перевантаження інформацією.
8. Феномен соціальної та історичної пам'яті в медіа: ролі медіа у формуванні національної ідентичності, комеморативні практики та боротьба з історичними міфами.
9. Рівні та форми комунікаційної діяльності: міжособистісна, групова, організаційна та масова комунікації (специфіка взаємодії, аудиторії та зворотного зв'язку).
10. Конвергенція та мультимедійність як засади функціонування сучасних редакцій.

Блок 2. Журналістська етика та медіаправо

11. Трансформація медіазаконодавства в Україні: аналіз Закону «Про медіа» (2023).
12. Правовий статус журналіста в умовах воєнного стану: права, обов'язки, обмеження.
13. Кодекси професійної етики та регулювання медіасфери: принципи саморегуляції, роль Комісії з журналістської етики (КЖЕ) та межі державного втручання
14. Свобода слова та національна безпека: межі допустимих обмежень у демократичному суспільстві.
15. Авторське право в цифрову епоху: захист інтелектуальної власності.
16. Етичні дилеми висвітлення чутливих тем (травма, полон, загибель воїнів, діти).
17. Відповідальність медіа за поширення інформації: правовий та репутаційний аспекти.
18. Регулювання діяльності онлайн-медіа та платформ спільного доступу до відео.
19. Етичні стандарти подання інформації в умовах конфлікту: мова ворожнечі, дегуманізація та дотримання журналістських стандартів під час війни
20. Суб'єкти у сфері медіа за новим законодавством України: правовий статус онлайн-медіа, платформ спільного доступу та блогерів.

Блок 3. Інформаційна війна та медіабезпека

21. Стратегічні наративи в умовах російсько-української війни: формування та просування.
22. Інформаційна агресія та інформаційна експансія: механізми протидії на державному рівні.

23. Технології дезінформації та фейків: алгоритми виявлення та деконструкції.
24. Пропаганда vs контрпропаганда: етичні та професійні межі в роботі журналіста.
25. Інформаційно-психологічні операції (ІПСО) у соціальних мережах: структура та вплив на масову свідомість.
26. Медіаграмотність як складник національної безпеки держави.
27. Професійна верифікація інформації в умовах конфлікту: алгоритми перевірки джерел, фото- та відеоматеріалів (фактчекінг).
28. Кібербезпека в медійній сфері: захист ресурсів та конфіденційність джерел.
29. Маніпулятивні технології в політичному та воєнному дискурсах.
30. Роль блогерів та лідерів думок у формуванні порядку денного під час війни.

Блок 4. Реклама та зв'язки з громадськістю (PR)

31. Паблік рилейшнз (PR) як інструмент управління соціальною репутацією.
32. Кризові комунікації: типи репутаційних загроз, алгоритми оперативного реагування та робота з негативом у медіаполі.
33. Інтегровані комунікації: взаємодія реклами, PR та SMM.
34. Брендінг територій та персональний брендінг у соціальних медіа.
35. Етичні стандарти в рекламі та PR: запобігання прихованій рекламі (джинси).
36. Державні комунікації та урядовий PR: особливості взаємодії з громадянським суспільством.
37. Взаємодія PR-служб із редакціями медіа: медіарилейшнз, принципи прозорості, етика співпраці та запобігання конфлікту інтересів
38. Комунікаційний менеджмент в організаціях: внутрішній та зовнішній аспекти.
39. Трансформація рекламних форматів у цифрових медіа: від прямої реклами до нативного контенту, роль штучного інтелекту та проблема етичної ідентифікації.
40. Соціальна реклама як інструмент вирішення суспільних проблем.

Блок 5. Соціальні медіа та інновації в комунікаціях

41. Екосистема соціальних мереж: специфіка алгоритмів та їх вплив на споживання контенту.
42. UGC (користувацький контент) як джерело інформації та виклик для професійних стандартів.
43. Штучний інтелект у медіаіндустрії: етичні та професійні виклики автоматизації контенту.
44. Сторітелінг у мультимедійних проєктах: структура та прийоми залучення аудиторії.
45. Громадянська журналістика в системі сучасних соціальних комунікацій.
46. Медіатизація політики та соціальних інститутів: сутність та наслідки.

47. Трансформація аудиторії: від пасивного споживача до просюмера (prosumer).
48. Функціонування суспільного мовлення в Україні: місія, виклики, результати.
49. Економіка медіа: моделі монетизації в умовах цифрової трансформації (пейвол, донати).
50. Глобальний інформаційний простір та місце України в ньому: виклики культурної та інформаційної ідентичності.

IV. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Масова інформація. Масові комунікації. Соціальні комунікації. Укладач проф. М. Г. Житарюк. Електронне видання навчального посібника. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2025. 336 с. <https://doi.org/10.31652/МК-МІ-SK-2025>
2. Медіакультура в контексті міждисциплінарних досліджень : монографія / за заг. ред. В. В. Березенко, М. А. Лепського, О. О. Семенець ; відп. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьова. Запоріжжя : Кераміст, 2017. 309 с.
2. Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сіріньок-Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 156 с.
3. Посібник з журналістської етики / [Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л.]. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
4. Практикум із журналістської етики. Видання 3-тє, доповнене / За заг. ред. О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2024. 96 с.
5. Методичні рекомендації з висвітлення в медіа гендерної рівності, запобігання насильству, проявам сексизму та гендерних стереотипів. Затверджено наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 16.06.2023 № 333. 57 с. URL : <https://cje.org.ua/library/metodychni-rekomendatsiyi-z-vysvitlennia-v-media-gendernoi-rivnosti-zapobihannia-nasyilstvu-proiavam-seksyzmu-ta-gendernykh-stereotyv/>
6. Вебстер М. Висвітлення конфлікту в Україні: практичний посібник для журналістів. Фонд Томсона, 2019. 20 с. URL : https://www.thomsonfoundation.org/media/33402/ukraine-1203bleed_ukr_preview.pdf.
7. Саморегуляція українських медіа під час дії воєнного стану в Україні. З досвіду роботи Комісії з журналістської етики: Аналітично-довідковий збірник / За заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куш, М. Дворового, О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2022. 90 с.
8. Курбан О.В., Курбан С.О. Нейромаркетинг: реклама, PR, digital-marketing, брендинг [навчальний посібник]. Київ : Видавництво «Білий Тигр», 2019. 148 с. URL : <https://duikt.edu.ua/ua/lib/1/category/2297/view/1515>
9. Санакоєва Н. Д., Березенко В. В. Теорія та практика реклами : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Журналістика» освітньо-професійної програми «Реклама і

зв'язки з громадськістю». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 114 с. URL : <https://duikt.edu.ua/ua/lib/1/category/2297/view/39>

10. Бем М., Городиський І., Левицька М. Медіа, конфлікт та захист перональних даних. Посібник. Проект реалізується за підтримки Посольства Великобританії в Україні. 44 с. URL: <https://medialab.online/wp-content/uploads/2016/04/1460489993222540.pdf>

11. Бурмагін О., Опришко Л. Правові засади професійної діяльності журналіста. Посібник для журналіста. Київ : ГО «Центр соціальних ініціатив «АТОМ» : ІА «Варіанти». 86 с.

12. Бурмагін О., Опришко Л. Свобода слова в інтернеті. Практичний посібник. Web-версія. URK: <https://ppl.org.ua/bibliotech/posibnik-zmist-vstup>

13. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій / за ред. Виртосу І., Шендеровського. Київ : Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018. 260 с.

14. Рекомендації щодо захисту прав журналістів, які стали жертвою агресії у зв'язку з виконанням професійних обов'язків в Україні: практичний посібник / Опришко Л.В., Вдовенко О.М. Київ : ГО «Платформа прав людини», 2019. 72 с.

15. Правові роз'яснення. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/legal-clarifications>

16. Путівник з прав людини. Права людини і громадянська освіта. Навчальний посібник. Публікується та підтримується Балтійським товариством з прав людини. URL: <https://www.rights.in.ua/pro-posbник>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Комісії журналістської етики. URL: <https://cje.org.ua/library/>

2. Комісія з журналістської етики. URL: <https://www.youtube.com/channel/UC9HRqIHngjhexrwXtqXaVrg>

3. Новинна грамотність. URL : <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>

4. Посібники для медіа. Інститут масової інформації. URL : <https://imi.org.ua/books>

5. Platfor.ma. Незалежний інтернет-журнал про інновації та культуру. . URL: <https://platfor.ma/about/>

6. Stopfake.org. Сайт для перевірки фактів. URL: <http://www.stopfake.org>.

7. Академія української преси. URL: <https://www.aup.com.ua/>

8. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>

9. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>

10. «MEDIASAPIENS». URL: <https://ms.detector.media/>

11. Портал медіаосвіти і медіаграмотності. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua>

12. Медіапсихологія і медіаосвіта. URL: <http://mediaosvita.org.ua/uk/>

13. Український інститут медіа та комунікації. URL: <https://www.jta.com.ua/pro-ho-ukrainskyu-instytut-media-ta-komunikatsii/>

14. Bazilik.media. Кейси. Конспект. URL:
<https://bazilik.media/>
15. Сайт ГО «Платформа прав людини». URL:
<https://ppl.org.ua/>

Голова фахової
атестаційної комісії

Вікторія КОВПАК